

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

**dini və milli tolerantlıq,
millətlərarası münasibətlərin
inkişaf etdirilməsi;**

Aynur Turan

**Neçə min ildirsə xalqımın yaşı,
O qədər zamanın vətəndaşyam.
Göy yaylağım oldu dağların başı,
Şorvanın, Muğamın vətəndaşyam.**

Ədəbiyyat həyat fəlsəfəsinin, ilahi və insani duyğuların cəmləşdiyi məkandır. İnsan özünün, dünya və ilahi varlığın dərkinə burada anlayır. Ədəbiyyat sahilsiz, sərhədsiz elmdir. Onun dərinliyinə vardığıca əzəmətini dərk edirik. Hər kəsi öz ağışına alaraq, çox az adamı buradan kamil çıxarır. Bədii aləm insan ömrünü uzadan, sağlam edən ilahi nemətdir. Bədii ədəbiyyatla tanış olmayan, oxuyub sevməyən insan kasıb və məğlubdur. O ürəkdən gələn elmdir. Ürəklə qidalanır və oradan bulaq kimi süzülür. Bədii aləm ürəklə yaşayır, dayanması ilə də sona yetir. Küləyin səsinə, suyun şırıltısına, ıdırının çaxmasını və s. təbiət gözəlliklərini bizə sevdiren ədəbiyyatdır.

Şairlik bir başqa aləmdir. Sonu bilinməyən ümmandır. Daxilində böyük söz xəzinəsi olan insandır. Şairlərə ilahidən bir qüvvə verilir. Bu qüvvə onlara ilham, həvəs verərək ümidlər yaradır. Şair olmaq asan deyil. Bu sənət böyük sənətdir. Hər insan şair ola bilməz. Mən bir oxucu kimi, şairləri sonsuz bir çoxluq kimi görürəm. Hansı ki, o çoxluq tükənmir. Şairdə də bunu belə təsəvvür edirəm. Onlar yazdıqca yaradırlar. Şairi böyük bir rəssama bənzəyir. Rəssam hansısa bir gözəlliyi görür və onu cansız təsvir edir. Şair gözəlliyi görür və onu sözlə canlandırır. Gözlə görünən gözəllik daha ifadəli olur, daha cəlbədar xarakter daşıyır. Çünki onu bir şair canlandırır. Biz düşünürük, amma heç nəyi qələmə almırıq. Ancaq şair düşünür və bunu qələmə alır. Şairi bir müəllimə də bənzəyir. Çünki qarşısındakı şagirdi, tələbəri müəllimdən daha yaxşı heç kim tanıya bilməz. Şairlikdə belədir. Əgər irsəndə şairlik ruhu varsa, ətraf mühiti ondan yaxşı heç kim dərk edib qələmə ala bilməz. Onun daxilini, xaricini yalnız şair ruhu canlandırır bilər.

Poeziya insanı, təbiəti, aləmi insana sevdiren ədəbiyyatın tərkib hissəsidir. Bu sevgi hardan qaynaqlanır? Poeziya öz qüdrətini torpaqdan, qandan alır? Bu suallar hələ də mübahizə obyektidir. Dənılmaz həqiqətdir ki, dağlar, qayalar, çaylar və s. təbiət gözəllikləri poeziyanın yaranma mənbəyidir. Bunlar şairə ilham verir. Suyun səsi, güllərin xoş ətri, dağların uca zirvəsi və s. kimi duyğular insanı yazmağa səsləyir.

Ayla gecə, Günəşlə gündüz,

bülbüllə gül qovuşduğu kimi, söz də öz qiymətinə ədəbiyyatda qovuşur. Ana ilə balanı, gecə ilə gündüzi, yerlə göyü ayırmaq mümkün olmadığı kimi, sözü də ədəbiyyatdan ayırmaq olmaz. Çünki ədəbiyyat söz üzərində bərqərar olur. Qiymətli söz, yazarı əbədləşdirir. Bu iş hər yazara qismət olur.

-Göylərdə ulduzların sayı bilinmədiyi kimi, xalqımızın yetirdiyi şairlərin sayı da bilinmir. Hər bölgəmizdə, rayonumuzda, kəndimizdə ürəyi sözlə dolu neçə-neçə şair var. Tarix bizə şairə dünyasını dəyişdikdən sonra qiymət verməyi tövsiyə edir. Azərbaycanımızın dilbər guşələrinin birində Laçında doğulub yaşayıb yarıdan Hüseyn Kürdoğlu da Azərbaycan müasir ədəbiyyatına dərin iz qoyan şairlərimizdən.

Hüseyn Kürdoğlu müasir Azərbaycan poeziyasının bütün şəkillərində yazıb-yaratmışdır: hecada da, əruzda da. Yüzlərlə şeir, poema, qəzəl, qoşma, bəyati nəşr etdirmişdir. Hər biri də uğurludur.

Sadə, ədalətli, ürəyi yumşaq olan bu cür sadə insanlar bu cür ömür yaşayırlar. Eldə, obada, cəmiyyətdə böyük hörmət və nüfuz qazanıblar, insanların qəlbində yuva salmaq üçün Ulu tanrı həmin şəxslərə məhəbbət və ilham vermişdir. Onun tutduğu bu yolda, o, həmişə xeyirxahlıq, kamillik, mənəvi yetkinlik zivəsinə çatırlar. Gənclik illərindən Laçına, onun dağ kəndlərinə, el-obasına, təbiətinə bağlı olması, pillə-pillə, addım-addım zirvələri fəth etməsi elmdə, yaradıcılığında da özünü büruzə vermişdi. Yaranan, əldə olunan nailiyyətlər məhz bununla bağlıdır...

**Soyunu bada verməz,
Şöhrətə, ada verməz,
Başını verər Kərkük,
Dilini yada verməz.**

Hüseyn Kürdoğlu 1934-cü il iyunun 15-də Azərbaycanın Laçın rayonunun Əhmədli (Mollaməhmədli) kəndində anadan olmuşdur. Orta təhsilini Əhmədli kənd yeddiillik, Ağdam şəhər 1 sayılı orta, Laçın şəhər orta və Qubadlı rayonu Xanlıq kənd məktəblərində alıb ADU-nun filologiya fakültəsinə daxil olmuşdur (1953–1958). Əmək fəaliyyətinə Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri Komitəsində ədəbi dram şöbəsinin redaktoru kimi başlamışdır. Sonra Azərbaycan EA Şərqşünaslıq İnstitutunda kiçik elmi işçi vəzifəsində işləmişdir (1960). "Müasir kürd şairi A. Qoranın poeziyası" mövzusunda namizədlik dissertasiyası müdafiə etmişdir (1966). Şərqşünaslıq İnstitutunun "İran ədəbiyyatı"

şöbəsinə böyük elmi işçi vəzifəsində çalışmışdır (1968–1993). Ömrünün sonunadək Azərbaycan EA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunda işləmişdir (1993-cü ildən). Ədəbi yaradıcılığa erkən başlamış, ilk şeirlərini hələ orta məktəbin beşinci sinfində ikən Laçın rayonunda çıxan "Sovet Kürdüstanı" qəzetində çap etdirmişdir. Onun "Gözəldir" rədifli ilk qoşması 1950-ci ildə "Azərbaycan gəncləri" qəzetində dərc olunandan sonra dövrü mətbuatda müntəzəm çıxış etməyə başlamışdır. Bədii tərcümə ilə də məşğul olmuşdur.

Azərbaycandə rəsmi fəaliyyət göstərən "Ronahi" Kürd Mədəniyyət Mərkəzinin (1990) və Mərkəzin mətbu orqanı olan "Denge Kurd"

sevəsən ki, ondan da ilham ala biləsən. Onda rahat nəfəs alarsan, onda dinc, rahat yaşaya bilərsən, yazıb-yarada bilərsən.

**Elə bil göylərin yeddi qatından,
Şığıyıb enirsən çaya, şələlə!
Öpüşür suların qəhqəhələri,
Çağır bu dağları toya, şələlə!**

Və ya

**Dəlidağdan Arazacan yol gedər,
Min şəxəli, min budaqlı Həkəri,
Vəcdə gəlir ağ gündən ellərin,
Vadiləri bağça bağlı Həkəri.**

Sadə, ədalətli, ürəyi yumşaq olan bu cür sadə insanlar bu cür ömür yaşayırlar. Eldə, obada, cə-

bağlı olmasını nəticəsidir. Şairin təbiətin gözəlliyini tərənnüm edən çox sayda şeirləri yaranmışdır. Belə gözəlliklərin tərənnüm olunmasının mərkəzində insanlara qarşı olan istək, məhəbbət də öz yerini müəyyən etmişdir. Ölçüsü müəyyən olunmayan təbiəti sevməsi, ona bağlılığı, məhəbbəti, sevgisi, arzusu, ilham mənbəyi olması şairlik zivəsinə qədər də gətirib çıxarmışdır. Bir o qədər coşqun, daşqın istəyini, məhəbbətin içində qovrulub, yanan, sevən şair Hüseyn Kürdoğlu heç olmasa özünə bir gün müəyyən edə bilməmişdi. Gözəlliyin içinə qərq olan şair, axır ki, istəyinə, seçiminə, məqsədinə çatmışdı. Ömür-gün yoldaşı Fəridə xanım ilə birlikdə həyat yollarını

Həkəridən yol alan şair

("Kürdün Səsi", 1992) qəzetinin təsisçilərindən biri olmuşdur. "Ronahi"-nin mədəni fəaliyyətində iştirak etmiş, "Denge Kurd" qəzetinin fəal əməkdaşı olmuşdur.

2003-cü il iyulun 12-də Bakıda vəfat etmiş, Xırdalan qəbristanlığında dəfn edilmişdir.

Bu günUstad sənin sorağına, ziyarətinə gəlmişik. Həkərinin sol yaxasına — Yaxşının qarşı sahilədəki əbədiyyət evinə — sən qibləgahına boylanırıq. Yox, tək boylanmırıq, sənə birgə boylanırıq. Sənirəm ki, sənədəşindəki saz dila gəlib od saçır, əsrlər boyu sönməmiş və heç zaman sönməyəcək ülvi bir sevdanın həzin hekayətini dağlara, qayalara, ağ dalğalı büllur Həkəriyə, pıçılıtlı bulaqlara söyləyir, Ayağınə, ulduzlara danışır, zaman-zaman bütün dünyaya bəyan edir. Yamyaşıl bağlara bürünmüş gözəl dağlarqoynundakı yurdunbir daha sən adınla şöhrətləndi, qəlbində şeirlərin şölələnen minlərlə, yüz minlərlə dili diləklil insanlar Kürdoğlu deyər səni sevdi, sazın-sözün ulviyyətinə sığındı, sənətin dirilik bulağına yetişdi.İgid elimiz-obamız

da qoşa addımlaması onu daha da təkmilləşdirdi, yaş işə yavaş-yavaş öz işini görürdü, ağısaqqallığa məcbur etdi. Sevgi, məhəbbət aləmində, qayğılar da bir yandan üst-üstə cəm olmağa başladı. Həyat yoldaşına, üç övladına qarşı olan sevgisi, məhəbbəti daha da artdı, yeni-yeni şeirlərin, mövzuların yaranmağa sövq etdi.

1992-ci ildə Qarabağ hadisələrində hər bir sahədə bizləri imtahana çəkdi. Vətən də bizləri köçkün elədi. Ağrıları, həsrətli günlərimiz birə beş artdı. Doğulub, boya-baş çatdıqımız el-obadan didərgin saldığımız bizləri. İndi o yerlərə baxa-baxa qalmışıq. Onda güvəndiyim vüqarı, əzəmətli dağlar kimi, uca hesab etdiyim Hüseyn müəllimlə görüşdüm. Bulud kimi dolmuşdu, kövrəlmişdi. Mənə təskinlik verdi, dözümlü olmağı "öyrətdi". Mətbuatda işləməyə istiqamət verdi. Çap olunan ilk qəzetin nömrəsində Hüseyn müəllimin xeyir-duasını vermişdik. "Laçın həsrəti" şeirini də çap etmişdik. Çox xoşuna gəlmişdi. Məsləhətlərini verdi. Mənə Azərbaycan dilinin orfoqrafiyası və qrammatikası kitabını bağışladı. Dedi ki, yazılarında danışmaq, ləhcə sözlərindən çox istifadə edərsən. Sözlərin yazılış formasından istifadə edərsən.

Bu dünya bir karvan yolu

Hüseyn Kürdoğlunun əsərlərinin yaranması, ərsəyə gəlməsi, onun uzun müddət yuxusuz gecələrinin, geniş düşüncələrinin, ağılı, zəkasının, vətənə, insanlara olan sevgisini, məhəbbətini, təbiətə

(ardı gələn sayımızda)

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə çap olunur